1856. N°. 145.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG 3 DECEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 2 December.

Met genoegen vernemen wij dat de Rederijkerskamer Vondel alhier, dezen winter, zij het dan ook onder gewijzigden vorm, hare werkzaamheden zal voortzetten, en voornemens is binnen korten tijd weder eene openbare vergadering te houden, waarvan de opbrengst zou moeten strekken tot bijdrage voor het, ter eere van den onlangs ontslapen Dichter Tollens, op te rigten monument, en waarop uitsluitend stukken van dien Dichter zouden voorgedragen worden. — Ondervond de Kamer vroeger vele blijken van welwillendheid van den kant van Leydens ingezetenen, ook nu hopen wij dat hare pogingen om gelden tot zulk een schoon doel bijeen te zamelen. met een gewenschten uitslag zullen bekroond worden, en hiervan de inteekenlijsten ruime bewijzen zullen opleveren.

— De Wel-Eerw. Heer S. Hoekstra Bz., Pred. bij de Doopsgezinde gemeente te Rotterdam, heeft de benoeming tot Hoogleeraar bij de kweekschool van de Doopsgezinde Societeit te Amsterdam aangenomen.

— Op de hoogte van Castricum (Noordholland) is het kofschip *Toeval*, Kapt. Graafhuis, met haver van Harlingen naar Yarmouth bestemd, gestrand. De bemanning, uit 5 man bestaande, is door de Egmonder reddingboot gered. Schip en lading zullen waarschijnlijk weg zijn.

— De uit de gevangenis te Amersfoort ontsnapte Teunis van Eck is weder in handen der justitie geraakt. Men heeft hem in de gemeente Renswoude ontdekt, alwaar men hem in eene landbouwers-woning betrapte onder het gebruik van eenige verversching.

— De geldleening van f 110,000 door de gemeente Leeuwarden tegen 4½ pCt. uitgeschreven, is thans volgeteekend.

— De Luxemburgsche Kamer is bij besluit van den Koning Groot-Hertog gesloten. Aan het Groothertogdom is eene grondwet verleend van denzelfden inhoud, als die waarvan het ontwerp onlangs aan de Kamer werd aangeboden en door deze zoo ongunstig is ontvangen. Men heeft op die wijze den Gordiaanschen knoop doorgehakt.

'S GRAVENHAGE, 2 December.

Z. M. heeft benoemd tot Ridder der orde van den Nederl. Leeuw de Heer N. Verheyen, Administrateur der openbare veiligheid in Belgie, wonende te Brussel.

— De Ministers van Financien en van Marine zullen op Donderdag en Vrijdag aanst. geen gehoor verleenen.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Bij de beraadslagingen Zaturdag ll. gehouden over Hoofdstuk V (*Binnenl. Zaken*), was het eerst aan 't woord de Heer v. Zuylen v. Nyevelt, die in eene zeer lange rede den Minister heeft bestreden, en na veel over de staatkunde van het Ministerie te hebben gesproken, den Minister heeft aangeraden het ontwerp van wet op 't onderwijs van zijn' voorganger over te nemen.

Daarna spraken nog de Heeren ten Cate, Bosscha, die in eene ontwikkeling trad van de verschillende staatkundige beginselen, in verband met de vraag omtrent het onderwijs, v. Deinse, Schimmelpenninck en Storm van 's Gravesande, en werd de vergadering gesloten.

Zitting van Maandag 1 December.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslagingen over Hoofdstuk V.

De Heer v. Nispen v. Sevenaer spreekt mede hoofdzakelijk over 't onderwijs. De Heer v. Heiden Reinestein acht de wijze van strijdvoering tegen het Ministerie verkeerd, in 't welbegrepen belang des Vaderlands. Hij dringt aan op de uitbreiding der spoorwegen. Zoo ook de Heer Dirks. De Heer Meeussen spreekt in gelijken geest als de Heer v. Nispen.

Verder spreken nog de Heeren Zijlker, Hoffmann, Gevers Deynoot en Thorbecke, die eerst handelt over de vrijheid tot verwerping eener begrooting op staatkundige gronden, achtende dat men niet ligt daartoe mag besluiten; doch vordert van het Ministerie stellige beginselen, zonder afwijking. Ten andere handelt spr. over de Christelijke school tegenover de Regering en zegt o. a. dat de wet ten allen tijde aan het Christendom veel kwaad, nooit goed gedaan heeft, en dat de wetgever door zich te onthouden van aanleiding tot verdeeling van het Christelijk rijk, de Christelijke beginselen zal bevorderen. Ten derde brengt spr. eenige punten ter sprake betreffende werken van algemeen belang.

Daarna spreekt de Heer van Hoëvell, die door den Minister van Justitie wordt beantwoord.

Vervolgens treedt de Minister van Binnenl. Zaken op en verdedigt zich tegen de vorige sprekers.

Daarna voeren nog de HH. v. Zuylen v. Nyevelt, Storm v. 's Gravesande, de Minister van Binnenl. Zaken en de Heer Thorbecke het woord.

Voortzetting op morgen.

Zitting van Dingsdag 2 December.

Voortzetting der beraadslagingen over Hoofdst. V. De Minister van Binnenl. Zaken houdt eene uitvoerige rede over de gemaakte bedenkingen ten opzigte van de openbare werken en voegt den Heer Thorbecke een kort woord over het onderwijs toe.

Daarna voeren het woord de HH. v. Hoëvell, Sloet tot Oldhuis, Thorbecke, van Heiden Reinestein, van Lynden, Vegelin van Claerbergen, van Foreest, Biruma Oosting en nogmaals de Minister van Binnenl. Zaken.

Daarna is men overgegaan tot de behandeling der artikelen van het Hoofdst. Afd. I aangenomen zonder beraadslaging. Afd. II en III na eenige beraadslagingen. Die over Afd. IV zijn bij het afzenden van dit berigt nog niet afgeloopen.

AMSTERDAM, 1 December.

Zaturdag ll. hield de natuurk. afdeeling der Kon. Akademie hare maandelijksche vergadering. Zij werd bijgewoond door de HH.: v. d. Hoeven, v. Geuns, v. Oordt, Lobatto, Voorhelm Schneevoogt, Donders, Vrolik, v. Rees, Mulder, Harting, Buys Ballot, Oudemans, Mulder, v. Hall, v. Hasselt, Blume, v. d. Boon Mesch, Bierens de Haan, Matthes, Schroeder v. d. Kolk, Stamkart, v. Kerkwijk, v. Breda, Storm Buysing, Vrolik en Miquel.

De HH. Schlegel en v. Rees hebben zich verontschuldigd wegens het niet vervullen hunner spreekbeurten.

Na goedkeuring van het proces-verbaal, doet de Secretaris mededeeling van ingekomen stukken en boekgeschenken.

Daarna is de beraadslaging geopend over het ontwerp-verslag van den Heer v. Hall en over het verslag van den Heer de Vriese, omtrent de voortzetting van de *Flora Javae* van den Heer Blume. De Heer van Hall blijft nader op zijn voorstel tot voortzetting van de *Flora Javae* aandringen. De Heer Blume verklaart dat de *Flora Javae* zal worden voortgezet en beveelt de akademie zijn werk aan.

Nadat vele leden het woord over deze zaak nog hebben gevoerd, trekt de Heer van Hall zijn voorstel omtrent de *Flora Javae* in.

Daarna is, na uitvoerige beraadslaging, besloten, dat de rapporten in de vorige vergadering voorgelezen, niet in de verslagen zullen worden opgenomen, dat het stuk door den Heer van Hall nu voorgedragen, zal worden gedrukt en verzonden aan de leden, en dat de mededeeling van den Heer Blume niet zal worden gedrukt.

De Heer J. van der Hoeven brengt in eigen naam en in dien van de HH. Harting en Miquel rapport uit over het adres van den Heer Witewaall, om met ondersteuning van rijkswege een werk uit te geven, betreffende de kennis van voor den landbouw schadelijke insecten. Het rapport, in den vorm van een brief aan den Minister van Binnenl. Zaken vervat, is gunstig voor het verzoek. Het is goedgekeurd.

De Heer J. v. d. Hoeven leest de door den Heer Pruys v. d. Hoeven, ter vervulling van zijne spreekbeurt ingezonden verhandeling, over verzuimen bij het ontleden van lijken.

De Heer van Breda deelt, ter vervulling zijner spreekbeurt, eenige waarnemingen mede over de nabeelden. Besloten deze mededeeling op te nemen in de verslagen.

De Heer Buys Ballot doet eenige mededeelingen over de windkaarten.

De Heer v. d. Boon Mesch over zijne proeven met ebullioscopen.

Daarna is de vergadering gescheiden.

— Donderdag, Vrijdag en Zaturdag heeft alhier het letterkundig genootschap: »Door oefening grooter," haar 20-jarig bestaan gevierd. Bij die gelegenheid heeft de vroeger door dit genootschap uitgeschrevene wedstrijd van rederijkerskamers en genootschappen van uiterlijke welsprekenheid plaats gehad. Door de commissie van beoordeeling is met eenparige stemmen de eerste prijs (een zilveren inktkoker) toegekend aan het genootschap Lourens Jansz. Coster te Haarlem, en de tweede (een zilveren Presidentshamer) met meerderheid van stemmen aan het genootschap Vondel alhier.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

BELGIE.

BRUSSEL, 1 December.

De Markies d'Antonini, Gezant van Napels, is uit Parijs alhier aangekomen.

— Men schrijft de Regering het voornemen toe om bij staatswet een einde te maken aan de speelbank te Spa.

ENGELAND.

LONDEN, 30 November.

Door de Regering is bepaald dat de zittingen van het Parlement op 3 Februarij 1857 zullen hervat worden.

— Een regtsgeding, waarin dezer dagen alhier uitspraak is gedaan, heeft nog al opzien verwekt. Men weet dat zoo hier als in Frankrijk speelschulden niet wettig worden erkend. In 1847 was een rijk koopman in een

speelhuis getreden, en gedurende zijn kort verblijf alhier een der vaste bezoekers daarvan geworden. Hij speelde met dobbelsteenen en verloor naar zijne eigene opgave omtrent 28,000 £. Hij teekende daarvoor schuldbekentenissen en betaalde van de som 16,000 £. Thans heeft hij de voldoening van het overige geweigerd, en de Regtbank heeft hem in het gelijk gesteld.

— De inschrijving voor 350,000 £, ten behoeve van de Atlantische telegraafmaatschappij, is gesloten geworden, daar de ingeschreven sommen genoemd kapitaal reeds verre overschrijden.

— Ten einde de toenemende straatrooverij en vooral het thans daarbij gebruikelijke toeknijpen der keel te keer te gaan, hebben de regtbanken een schrikverwekkend voorbeeld moeten stellen. Eenige van die aanranders zijn tot 14-jarige en andere tot levenslange verbanning veroordeeld.

— Te Liverpool heeft men uit den zak van een Duitsch edelman, die van Melbourne was gekomen, voor 10,000 £ aan billetten op een handelshuis alhier gestolen, benevens nog eenige banknoten en aanbevelingsbrieven.

— Bij de Engelsche Lloyd is berigt ontvangen dat er in de laatste 10 dagen niet minder dan 104 schepen zijn vergaan. Volgens de *Standard*, zou het getal der ongelukken op zee gedurende hetzelfde tijdperk 500 bedragen. Drie stoomschepen zouden onder de verongelukte vaartuigen zijn begrepen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 30 November.

Bij besluit des Keizers zijn 8 Prefecten op pensioen of wachtgeld gesteld.

— Van alle kanten ontvangt men de bevestiging van het vroeger reeds medegedeelde berigt, dat de onderscheidene Mogendheden tot eene tweede bijeenroeping van het Parijsche Congres hebben besloten, om de nog aanhangige quaestien te regelen. De meeste Engelsche dagbladen beschouwen zulks thans als eene uitgemaakte zaak. Ook wil men dat Rusland niet ongenegen is, ten opzigte van Bolgrad toe te geven, op voorwaarde dat hij daarvoor op eene of andere wijze in Moldavie wordt schadeloos gesteld.

— De Minister van Openbare Werken heeft een verslag aan den Keizer ingediend, waaruit blijkt dat met den aanvang van 1857 het spoorwegnet hier te lande eene uitgestrektheid van 11,250 kilomètres zal hebben, waarvan nog 6500 kilomètres in aanleg zijn.

— Sedert eenigen tijd is eene Staats-Commissie bezig met de opsporing en regeling der briefwisseling van Napoleon I, om die later uit te geven. Tot de voorbereidende werkzaamheden heeft zij reeds 100,000 fr. besteed, en nu een nieuwe toelage tot dat einde verzocht.

— De verschijning van het verslag van den togt van Prins Napoleon naar het Noorden, wordt dezer dagen te gemoet gezien.

— Wegens den met 1 Januarij in werking te komen maatregel, dat voor het bezoeken der beurs moet worden betaald, zijn Donderdag ll. de personen geteld die de beurs bezochten, en toen bleek het dat hun aantal 10,270 was, waaronder begrepen zijn dezulken die er 2, 3 of meer malen kwamen.

— Het Hof van Appèl alhier, heeft den Notaris Bauby voor eene maand in de uitoefening zijner bediening geschorst, omdat hij bijstand heeft verleend aan een Priester, die een zijner geloovigen een vermogen van ongeveer 300,000 fr. afhandig maakte. Bedoelden Priester is door de Geestelijkheid zijne waardigheid ontnomen.

— Te Marseille zijn 40 jonge Turken aangekomen, die op de politechnische school alhier hunne studiën zullen voltooijen.

— Het bouwen van arbeiderswoningen, door de Société immobilière gaat steeds voort. Binnen kort zal er een groot aantal ter dadelijke bewoning gereed zijn.

— De *Mon. de la Flotte* berigt, dat het den Franschen Zaakgelastigde, die onlangs een voordeelig handelsverdrag met Siam gesloten heeft, waarschijnlijk ook gelukken zal het rijk Annam, in Achter-Indie, voor den Europeschen handel te openen.

— Te Lyon zijn 15 Zwitsersche stieren aangekomen om verder naar Londen te worden vervoerd, alwaar men stierengevechten wil gaan houden.

— Een Indisch koopman te Bombay heeft 12,600 fr. ten behoeve der ongelukkigen door den watersnood overgezonden.

— De Heer Nasow, Predikant te Saint-Affrique, (depart. Aveyron) is den 17den Nov. in 100jarigen ouderdom overleden, na gedurende 75 jaren zijne dienst te hebben waargenomen. Hij genoot de algemeene achting.

— In Savoye wordt voortdurend veel goud gevonden. Nabij Cuvaz en Balme de Sillingy heeft men erts gedolven dat meer dan 50 pCt. oplevert.

— Door den sneeuwval in de Alpen bij Dauphiné hebben zich in die streken beeren vertoond. Nabij Annecy is er een gedood die 340 ℔ woog en in 't geheel 7 voet lang was.

— De Fransche Consul te Jerusalem, heeft plegtig bezit genomen der kerk van de H. Anna, door den Sultan aan Frankrijk afgestaan. De *Moniteur* zegt dienaangaande het volgende: De Muzelmannen zelven, die den naam van de Maagd Maria grooten eerbied toegedragen en steeds de kerk van St. Anna in eere hebben gehouden, hebben geene ontevredenheid hoegenaamd aan den dag gelegd over een eigendoms-afstand, welken zij beschouwen als een blijk der erkentelijkheid van hunnen Souverein voor de groote diensten, welke Frankrijk onlangs aan hun vaderland heeft bewezen.

ITALIE.

De Koning van Napels bevindt zich thans weder in zijne hoofdstad en heeft in den Staatsraad voorgezeten, die zich met verschillende het binnenlandsch beheer betreffende wetsontwerpen bezig hield. De Koning zal 14 dagen te Napels blijven en bezoekt de verschillende wijken der stad.

— Graaf Cigala, Adjudant van den Koning van Sardinië, is naar Venetie vertrokken om den Keizer van Oostenrijk, namens zijnen meester, te begroeten. Daarna zal de Graaf zich naar Egypte begeven, om aan den Pacha de geschenken van den Koning over te brengen.

— De zwarigheden tegen het bouwen van eene Protestantsche kerk te Genua, zijn door tusschenkomst der Regering, eindelijk opgeheven.

— In Milaan doet men veel moeite om de stedelijke Regering voor de komst des Keizers voltallig te maken. Men is er nog niet in kunnen slagen een Burgemeester te vinden, daar al de benoemde personen voor die betrekking hebben bedankt, uit vrees voor de wraak der tegen Oostenrijk vijandig gezinde partij.

PRUISSEN.

BERLIJN, 30 November.

Gisteren heeft de Koning den Landdag in persoon geopend. Z. M. heeft zich bij die gelegenheid zeer gunstig uitgelaten over den toestand des lands en den bloei der nijverheid, en o. a. de indiening toegezegd van wets-ontwerpen tot vaststelling van den regtstoestand der provincien en tot verbetering van de wetten op de echtscheiding. De Staatsbegrooting die aan de Kamer zou worden ingediend, zou aantoonen dat de hulpbronnen van den staat steeds toenemen. Omtrent de buitenlandsche aangelegenheden, waarop voornamelijk de aandacht was gevestigd, heeft Z. M. gezegd: dat hij hoop heeft op het behoud des vredes in ons werelddeel. Als mede-onderteekenaar van de Europesche tractaten, zal hij niet afwijken van de in alle opzigten volkomene vervulling der plegtig aangegane verbindtenissen en verpligtingen en van de stipte handhaving der met het volkenregt overeenkomstige grondstellingen. En daarop liet hij zich aldus uit: »Smartelijk ben ik aangedaan door de jongste voorvallen in *mijn* vorstendom Neufchâtel, alwaar sedert 1848 een onopgeloste tegenspraak bestaat tusschen *mijne* ontwijfelbare regten en de feitelijke ontwikkeling van den openbaren toestand. Trouwe mannen hebben gemeend tegen hunne tegenstanders te moeten geweld bezigen. De gematigdheid, waarmede ik ten aanzien van den toestand des Vorstendoms, in het belang van den algemeenen vrede, jaren lang heb gehandeld, is door de Europesche mogendheden erkend geworden. Ook na de jongste gebeurtenissen en nadat mijn onbetwistbaar regt nog dezer dagen door het met algemeene stemmen genomen besluit der Duitsche Bondsvergadering eene bekrachtiging heeft erlangd, is het mijn wensch dat, door onderhandelingen met de Mogendheden van Europa, een met de waardigheid mijner kroon bestaanbare oplossing van het vraagstuk moge worden bereikt. Doch ik mag en zal niet toegeven dat mijne langmoedigheid zoo ver ga dat zij zelve in een wapen tegen mijn eigen regt worde veranderd. Even als mijn volk overtuigd kan wezen dat ik met allen ernst, dat ik met volkomene inachtneming van mijne pligten, en lettende op den toestand van Europa, die pligten en die toestand tot rigtsnoer blijf houden voor mijne verdere handelingen, zoo vast is bij mij de overtuiging, dat, mogten de omstandigheden het eischen, mijn volk met de beproefde kracht, met trouw en gehechtheid, de eer mijner kroon zal handhaven en waarborgen."

De Koning was bij deze woorden zigtbaar aangedaan.

— Tot Voorzitter van het Heerenhuis is de Prins van Hohenlohe Ingelfingen gekozen. Voor die betrekking bij de Kamer van Afgevaardigden zal later eene keuze plaats hebben.

— Volgens berigt uit Neufchatel is het toezigt over de gevangenen strenger geworden, omdat men meent dat er herhaaldelijk pogingen worden gedaan om hen te bevrijden. De Graaf Pourtales-Sandoz is uit eene kamer van het kasteel, alwaar hij zich tot dusverre bevond, naar eene cel van de staatsgevangenis overgebragt.

— Te Hamburg en Bremen komen vele landverhuizers, meestal handwerkslieden, uit Amerika terug, zonder aldaar een bestaan te hebben kunnen vinden.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 29 November.

De Keizer en Keizerin zijn in den namiddag van den 25sten in goeden welstand te Venetie aangekomen. Z. M. heeft te Triest aan vele gevangenen kwijtschelding van straf verleend.

— De Heer Hammer-Purgstall heeft zijne belangrijke letterkundige nalatenschap, waaronder uitvoerige gedenkschriften, aan zijn vriend, den regeringsraad v. Auer, vermaakt. Men verwacht, dat ze zullen uitgegeven worden.

RUSLAND.

Volgens een dagblad van Boston zullen de Russische schepen te Sebastopol gezonken, door een Amerikaan, John E. Cowen genaamd, boven water gebragt worden. Die Heer bevindt zich thans in Rusland, en heeft eene overeenkomst aangegaan om de 52 schepen naar boven te brengen, waarmede in de aanstaande lente een begin zal worden gemaakt. Dezelfde ingenieur deed de Amerikaansche stoomboot *Missouri*, die in de baai van Gibraltar gezonken was, uit het water rijzen.

— Te Warschau is thans de overeenkomst afgekondigd, die op 3 Augustus 1847 te Rome tusschen Rusland en den Roomschen Stoel aangegaan, maar wegens later opgerezen oneenigheden door de Russische Regering niet ten uitvoer gelegd was. Ten gevolge der vrijgevigheid van Keizer Alexander zijn die bezwaren door de laatstelijk gevoerde onderhandelingen weggeruimd; en het reeds bekende besluit van den Paus tot het bezetten van eenige sinds lang openstaande Bisschopszetels in Polen is het eerste gevolg daarvan.

— Het verbod van graan-uitvoer in Polen is opgeheven.

TURKYE.

De Nederl. Gezant te Konstantinopel, Graaf Zuylen van Nyevelt, is naar Athene vertrokken.

— De Italianen, die zich in het Oosten bevinden, hebben eene inschrijving geopend voor de 10,000 geweren, die Mazzini wil aanbieden aan de eerste provincie, die zich tegen Oostenrijk zal verzetten of in opstand komen.

— Het dagblad van Teheran van 18 Oct. meldt dat Yoesoef, het hoofd van den opstand van Herat, in de hoofdstad gebragt en ter dood veroordeeld was, maar vergiffenis had bekomen.

— De Onderkoning van Egypte heeft een Staatsraad opgerigt. Gedurende den tijd dat hij zich op reis naar Sudan bevindt, voert Ismaël-Pacha het bewind.

— De Libanon is bij voortduring het tooneel van bloedige worstelingen. De Maroniten, die de Grieksche kerkdienst volgen en die door een Katholiek opperhoofd worden bestuurd, hebben eene commissie naar Konstantinopel gezonden, om over zijne knevelarij te klagen en zijne vervanging door een Turksch opperhoofd te verzoeken.

OOST-INDIE.

BATAVIA, 10 October.

Op den 16den Sept. heeft de Gouverneur-Generaal, vergezeld van den Schout-bij-Nacht, Bevelhebber van de zeemagt in Oost-Indië, het eiland Onrust bezocht, ten einde de verschillende inrigtingen aldaar in oogenschouw te nemen. Vooral wekte de bijzondere belangstelling van Z. Exc. het onlangs aldaar geplaatst en in werking gekomen drijvend droogdok, door welke inrigting in eene lang gevoelde behoefte thans op voldoende wijze in het belang der scheepvaart is voorzien.

— Op Java is een Koninklijk besluit uitgevaardigd, wegens het in huur uitgeven van gronden op dat eiland, welke ter beschikking zijn van de Regering en niet door inlanders zijn ontgonnen, of als gemeene weiden aan dessa's behooren.

— Uit de bijzonderheden door de Jav. Couranten omtrent de expeditie in de Lampongs medegedeeld, blijkt, dat eene afdeeling, onder den Luitenant Steck, den beruchten Bantamschen voortvlugtigen muiter en aanstoker der onlusten Hadji-Wachia gevangen heeft genomen. Deze is door een krijgsraad ter dood veroordeeld, en in 't bijzijn der kampongshoofden, opgehangen. Een tweede Bantammer vlugteling Wa Maai is gewond ter naauwernood ontkomen, en de Pangerang Singa Branta is van nabij vervolgd. Op onderscheidene plaatsen vielen verdachte voortvlugtigen aan de troepen in handen.

Te Koenjaya heeft op 6 Sept. eene bijeenkomst der kampongshoofden, plaats gehad; ruim 21 hoofden kwamen te dier gelegenheid op en legden, nadat hun de ontzetting der oproerige marga-hoofden van hunne waardigheden en de bedoelingen der Regering bekend waren gemaakt, op den coran en onder de Nederlandsche vlag, den eed van getrouwdheid aan de Regering af.

Men heeft ook vernomen dat de hoofdmuiteling Radhen Intan en diens halve broeder Mas Intan, in den nacht van 5 October door drie volgelingen van den Radhen in de nabijheid van Tetaän Oediek zijn afgemaakt. Door onze troepen overal vervolgd en gedreven door den honger, waren zij eindelijk naar een afgelegen hutje op de sawas in de nabijheid van Tetaän Oediek gevlugt. Daar wachtte Radhen Intan levensmiddelen van het hoofd dier plaats, toen zijne drie volgelingen hem met zijnen broeder door knuppelslagen van het leven beroofden. Hunne lijken werden terstond naar het hoofdkwartier overgebragt.

— Op Ternate is op 11 Julij in den ouderdom van 86 jaren overleden Z. H. de Sultan van Tidore, Padoeka Sri Chalifat il Noer il moelki Daiman Fielasjinh Wahoewa Saidi Achmadul Mansoer Siradjoedin Sjad Kaitjili Djehan Joesoef. Het stoffelijk overschot is den 13den daarop volgende met de gebruikelijke plegtigheid ter aarde besteld.

— Te Parang (Celebes) heeft de gevangenneming van een wegens veedieverij verdachte persoon, Sankala genaamd, aanleiding tot moeijelijkheden gegeven. Een zeker Daeng Mangassieng, die de eigenlijke veedief was, en die slechts door Sankala werd geholpen, kwam met 25 gewapende lieden hem bevrijden, dat hem ook aanvankelijk gelukte. De Controleur eischte daarop de teruggave van Sankala en deed, bij weigering daarvan, eenige soldaten uit de redoute komen, om geweld te gebruiken. Daarop trok Daeng Mangassieng onmiddellijk zijne kris; zijne volgelingen ontblootten hunne lansen en wilden toen, onder het roepen van amok, den Controleur, en de soldaten aanvallen. De soldaten gaven vuur, Sankala werd gedood en een paar volgelingen van Daeng Mangassieng werden gewond. Bij deze worsteling ontving de Europesche Korporaal Losman verscheidene lanssteken, ten gevolge waarvan hij overleed, terwijl een inlandsche fuselier, die hem had willen bijstaan, werd gewond. Daeng Mangassieng en zijne volgelingen zijn naar Maros gevlugt.

— Te Padang zijn weder vrij hevige schokken van aardbeving gevoeld, welke scheuringen veroorzaakten aan de muren van het militair hospitaal en aan eenige particuliere pakhuizen. Ook elders zijn aardbevingen gevoeld, doch in mindere mate.

— Te Sabaleh (Palembang) is een man en te Lematang-Ilier een jongeling door krokodillen weggesleept.

— Op 18 Sept. had er in de nabijheid van het gehucht Tjemangoe, afdeeling Tjilatjap, Banjoemaas, eene aardstorting plaats ter lengte van 15 en ter breedte van 10 roeden, waardoor het riviertje Lopassier geheel werd gevuld, terwijl het water, eenen anderen uitweg zoekende, de 6 huizen waaruit gezegd gehucht bestond, met derzelver gevulde padieschuren heeft weggespoeld.

CORRESPONDENTIE.

Een Leydenaar, die nog eenig belang stelt in alles wat zijne stad betreft, ziet met leedwezen, dat men de gewone zorg tot bewaring van de *Fontein* dit jaar schijnt overbodig te achten; het bekleedsel, haar gewoonlijk met November aangetrokken, mist zij nu nog in het tegenwoordige barre jaargetijde. — Wil men ook dit gedenkteeken van de kunstliefde van het voorgeslacht niet vernielen, raad hij, voor het te laat zal zijn, ten ernstigste aan *de Fontein van haar gewoon winterpak te voorzien.* X.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE UTRECHTSCHE HOOGESCHOOL.

Den 28sten November de Heer H. J. van Lier, van Utrecht, in de Regten, met *Theses.*

VERGADERING van den Gemeenteraad van Leyden, Donderdag den 4den December 1856, 's namiddags ten 1 ure.

Onderwerp:

Gemeente-begrooting voor 1857.

VERBETERING.

In het verslag van den Gemeenteraad, dd. 27 Nov. jl., staat regel 8 van boven, dat de Heer Luzac gestemd heeft tegen het verleenen van een renteloos voorschot uit de Bank van Leening aan *Regenten van het R. K. Wees- en Oudeliedenhuis*, moet zijn: aan *Regenten van het Minnehuis.*

ADVERTENTIEN.

Heden overleed, in den ouderdom van 82 jaren, onze waarde Moeder en Behuwd-Moeder MARIA FRANCHIMON, Weduwe den Heer BOUDEWIJN JACOBUS ZUURDEEG.

P. J. B. ZUURDEEG,

LEYDEN, 29 November 1856. uit aller naam.

Heden ontvingen wij het droevige berigt dat onze geliefde Zoon JOHANNES JACOBUS ANTONIUS FRANCISCUS, in den ouderdom van 23 jaren, op den 22sten September jl. te *Salatiga*, in de O. I., aan de cholera is bezweken.

J. F. ZUUR.

LEYDEN, 1 December 1856. S. J. F. ZUUR, Geb. PROOT.

Eenige Kennisgeving aan Vrienden en Bekenden, zoowel binnen als buiten de Stad.

Heden ontsliep zacht en kalm in den Heer, in den ouderdom van 23 jaren, na eene smartelijke ziekte van vier maanden, tot innige droefheid zijner Bruid, van mij en van mijn gezin, mijn geliefde oudste Zoon, JACOB HENDRIK VERKOUW, beroepen Predikant te *Voorthuizen.*

LEYDEN, 2 December 1856. W. VERKOUW.

Voor de vele blijken van belangstelling bij de bevalling mijner Echtgenoot betoond, betuig ik langs dezen weg mijnen opregten dank.

LEYDEN, December 1856. F. W. KRIEGER.

VRIENDEN ISRAELS,

BID-UUR,

in het Kerkgebouw der Walsche Gemeente, op **Vrijdag** den 5den December 1856, des avonds ten **zeven** ure.

Spreker: Ds. H. W. WITTEVEEN, te *Ermelo.*

Aan de Ingezetenen dezer Stad wordt bekend gemaakt, dat de **Commissie tot de Winkelkaartjes** der *Maatschappij tot Nut van 't Algemeen*, thans uit de navolgende Heeren is zamengesteld, als:

M. H. A. LISMAN, *op de Heerengracht*,

J. J. BRUTEL DE LA RIVIÈRE, *op de Haarlemmerstr., bij de Turfmarkt*,

J. G. LA LAU, *op het Rapenburg, tegenover den Vliet*,

P. MULLER, *op de Breedestraat, bij het Logement de Zon*,

J. J. REYST, *op den Nieuwen Rijn, bij de Hooigracht*,

P. L. TICHLER, *op de Hoogewoerd*, en

D. N. ROSKES, *op den Ouden Rijn, bij het Weeshuis*,

aan wier huizen, de Kaartjes van **5**, **10** en **25** Cents, tegen voldoening der waarde, op iederen werkdag des voormiddags van 10—12 uur, verkrijgbaar zijn.

De Commissie gekozen uit Ingezetenen die tegen den Hoofdelijken Omslag gestemd waren, zich refererende aan hare Advertentie in deze Courant van den 3den November, berigt, dat zij zich, ten gevolge van de haar opgedragen taak, verpligt heeft gevoeld op nieuw een Adres te ontwerpen, tegen het voorstel van drie Raadsleden die voor 1857 eenen anderen, even drukkende Hoofdelijken Omslag, verlangen ingevoerd te zien.

Het **Adres** zal ter Teekening liggen op den Burg, Woensdag, Donderdag en Vrijdag, 3, 4 en 5 December, des middags van 12 tot 3 ure, en Zaturdag 6 December des avonds van 6 tot 10 ure.

Namens de Commissie voornoemd,

G. J. ROLLANDET.

Afdrukken van het Adres zijn à 5 Cents te bekomen bij de Boekhandelaars SCHREUDER EN VAN BAAK.

Bestuurderen van het Werkhuis maken bekend, dat alle Behoeftigen die zich aanmelden, worden **opgenomen**; en nemen tevens de vrijheid **op te merken, dat het niet geven aan Bedelaars**, het krachtigste werkt, om het verderfelijkste middel van bestaan, bovenal noodlottig voor Kinderen, te weren.

Bestuurderen voornoemd,

LEYDEN, 1 December 1856. B. F. KRANTZ, *President.*

H. P. C. STOFFELS, *Secretaris.*

ECHTSCHEIDING.

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, dd. 30 September 1856, is het Huwelijk tusschen JAN LABREE en HENDRICA CHRISTINA MEIJER te *Leyden*, door Echtscheiding verklaard te **zijn ontbonden.**

De Procureur voor de Eischeresse occuperende,

[*Kosteloos.*] Mr. J. L. KLAVERWYDEN.

De Ondergeteekenden, hunnen Winkel in Wollen en Katoenen **Manufacturen** geopend hebbende, bevelen zich minzaam in de gunst hunner geëerde Stadgenooten aan.

VAN STRAATEN & Co.,

Hoogewoerd bij de Hoogewoerdsbrug, Wijk III. No. 424.

De Ondergeteekende heeft de eer zijne geëerde Begunstigers en Stadgenooten bij deze te berigten, dat hij bij gelegenheid van het op handen zijnde St. NICOLAASFEEST zal voorzien zijn van **IJs, Diverse Gebakken, Boterletters,** enz., belovende eene prompte en civile bediening.

J. D. WEVER, *Confiseur.*
Steenstraat, Wijk V. N°. 37.

SINT NICOLAAS GESCHENKEN.

Van heden tot Nieuwejaar, worden bij H. J. T. MATVELD, op de Hoogewoerd, een duizendtal fraaije **Kinderwerkjes** tot veel verminderde prijzen opgeruimd, alsmede eene uitgebreide sortering **Verwdoozen**, welke hij in staat is per stuk tot Fabrieksprijzen te Verkoopen.

Voorts is zijn Magazijn ruim voorzien van Binnen- en Buitenlandsche Papieren, Kantoor-, School- en Schrijfbehoeften, alles eerste qualiteit en tot uiterst lage prijzen.

B. GEYER EN C°.

Botermarkt, Leyden, Wijk IV. N°. 6,

geeft door deze berigt, te hebben ontvangen voor het op handen zijnde **St. Nicolaas-Feest**, een groot assortiment Papeteries, Cartonnages, Albums, Dames en Heeren Nécessaires, Zak- en Schrijfportefeuilles, met en zonder Garnituur, Porte-Monnaies, Cigarenkokers, een aantal Prent- en Leesboekjes, Kinderspelen, Gezelschapspelen en verder nog honderde Artikelen voor deze gelegenheid bijzonder geschikt.

Aan de Bijzondere School der 1ste Klasse, op de Langebrug, wordt verlangd een **Ondermeester** van den 4den Rang, en bekend met de beginselen der Fransche Taal.

Adres in Persoon bij den Onderwijzer VAN HELTEN,

TE KOOP GEVRAAGD:

Eene **Duitsche Klok**, met **Snarenspel**, met eene sierlijke Kast en solide van constructie. Opgaaf van prijs, enz. te bezorgen bij **J. W. F. COUVÉE**, op de Hooigracht.

Bij bovengenoemde voorhanden: **Pendules** tot verminderden prijs, waarvoor twee jaar wordt ingestaan. Gouden en Zilveren **Ancres-** en **Cylindres-Horlogiën** van fijne zamenstelling, met sierlijke Kasten. Gouden **Dames Cylindres-** en vele soorten van ordinaire Zilveren **Horlogiën**, zeer geschikt tot cadeaux. **Friesche** en **Schwarzwälder Kamer-** en **Gangklokken**, **Staande Horlogiën** enz., enz.; solide van werk en fraai uiterlijk, alles tot billijke prijzen.

Het HUIS EN ERVE met daaraan verheeld PAKHUIS, staande te *Leyden*, op de Heerengracht, get. Wijk VIII. N°. 819, ten overstaan van den Notaris C. KLAVERWYDEN, op den 29sten November jl. in het *Heeren-Logement* aan den Burg Geveild, is in Bod gebragt op *f* 800.—, waarvan de Afslag en Toewijzing op Zaturdag den 6den December 1856, des avonds ten zeven ure, zal plaats hebben.

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING,

in het *Heeren-Logement* aan den Burg te *Leyden*, bij Opbod op Zaturdag 13 December en bij Afslag op Zaturdag 20 December 1856, des avonds ten 7 ure, van:

N°. 1. Een HUIS met daarachter gelegen ruim Erf, te *Leyden*, aan de westzijde van het Rapenburg, omtrent de Nonnensteeg, bevattende onderscheidene Kamers en Vertrekken, Keuken, Kelder en vele gemakken, geteekend Wijk I. N°. 408 en 408rood, Kadaster Sectie F. N°. 797, groot 2 roeden en 5 ellen.

Gedeeltelijk Verhuurd tot 1° Februarij 1857, alsdan te aanvaarden.

N°. 2. Een HUIS EN ERF, met een partij TEELLAND, onder *Oegstgeest* aan de Zandlaan (of weg van *Katwijk* naar *Rijnsburg*) Kadastraal bekend Sectie B. N°. 562 en 563, groot 5 roeden en 75 ellen.

Verhuurd tot 1 Januarij 1860, voor *f* 80.— in het jaar.

N°. 3. Een SPEELTUIN MET HUIZING en verdere Getimmerten, even buiten de Koepoort, aan den Singel onder *Soeterwoude*, N°. 567, Kadaster Sectie A. N°. 2278 en 2279, groot 7 roeden en 26 ellen.

De Huizing Verhuurd tot 1 Mei 1857 à *f* 2.— per week, de Tuingrond dadelijk te aanvaarden.

Voorts nog op Zaturdag 20 December 1856, ter zelfder ure en plaatse, bij Opbod en Afslag, ten overstaan van den Edel-Achtbaren Heer Kantonregter:

Een HUIS EN ERF, te *Leyden*, aan de oostzijde van de Delftsche Vliet, op den hoek der Molensteeg, waarin het uitgang heeft, Wijk II. N°. 18, Kadaster Sectie E. N°. 42, groot 87 ellen.

De perceelen zijn te bezigtigen daags vóór en op den dag der Veiling en Toewijzing.

Alles breeder bij Billetten omschreven en nadere inlichtingen te bekomen ten Kantore van den Notaris Mr. H. OBREEN, te *Leyden*, alwaar tusschen de Veiling en den Afslag van de 3 eerste perceelen Verhoogingen worden aangenomen, tegen genot van een *Vijfde* Verhooggeld, op daartoe te bepalen Voorwaarden.

HOUTVERKOOPING
(Om Contant Geld),

op Woensdag den 17den December 1856, des morgens ten *negen* ure, op de Buitenplaats ***Voordorp***, onder *Leyderdorp*, van eene aanzienlijke partij Esschen Elzen en Willigen **Hakhout**, waaronder zeer veel geschikt tot Werkhout, benevens eenige opgaande **Boomen**, als: Eiken, Beuken, Kastanje, Populieren, Neuten- en Acaciahout, Sparren en Takkebossen, en hetgeen meerder zal worden Geveild.

Kunnende alles zeer gemakkelijk worden vervoerd. Alles te zien daags voor de Verkooping.

AANZIENLIJKE HOUTVERKOOPING
OP HET
Landgoed *Welgelegen* en in den *Dorschen Waard* onder *Vreeland*.

De Notaris C. P. H. SUYCK, te *Vreeland*, zal op de navolgende dagen, telkens des vóórmiddags ten 10 ure, ten huize van den Logementhouder J. FLOOR aldaar, in het openbaar, *om Contant Geld* Verkoopen:

Op Woensdag den 17den December 1856.

208 perceelen meerendeels zwaar **negenjarig** Esschen, Elzen, Eiken en Berken **Hakhout** op Stam, en een perceel zwaar **driejarig Hoephout** op Stam, staande op *Welgelegen* en in den *Dorschen Waard*.

En op Donderdag en Vrijdag den 18den en 19den December 1856.

2692 stuks zware, regtopgaande, tot Werkhout geschikte **Boomen**, ter lengte van 12 tot 16 Nederl. ellen Stam, staande in den *Dorschen Waard*, te weten:

1543 Eikenboomen, ter dikte van 2 tot 6 palmen over kruis.
815 Wilgenboomen, van 2—4.5 palm dikte.
83 Populierboomen, van 3—7.5 palm dikte.
52 Iepenboomen, van 2—5 palm dikte.
27 Beukenboomen, van 2—4 palm dikte.
120 Sparreboomen, van 1—3 palm dikte, en
52 Stuks Berken-, Abeelen-, Esschen- en Acaciaboomen.

Alles staande aan de rivier *de Vecht* en zeer gemakkelijk zoo te Water als per As te vervoeren.

De perceelen zullen *acht* dagen vóór de Verkooping, behoorlijk afgenommerd, te zien, en daarvan aanwijzing te bekomen zijn bij den Tuinbaas J. VAN TONGEREN, op *Welgelegen*. Nadere inlichtingen bij den voornoemden Notaris.

Bij GEBROEDERS VAN DER HOEK is verschenen en alom verkrijgbaar gesteld:

Het tweede Gedeelte der
LINEAMENTA EXTREMA IURIS PRIVATI IUSTINIANEI SECUNDUM TEXTUM INSTIT.
scripsit **C. J. van ASSEN.**
(*Res et iura in re*) . . . . . . *f* 1,10.

In 1855 verscheen van dit werk het eerste gedeelte (*Personae*). . . *f* 0,65.

Door Jhr. LINTELO DE GEER, Professor te Utrecht, in de Nieuwe Bijdr. 1856. N°. 1. aanbevolen, als een hoogst nuttig werk niet slechts voor ieder die de Institutiones te bestuderen, maar ook voor hem die ze te onderwijzen heeft.

Leiddraad voor het collegie van het Burg. Wetboek,
door Mr. C. J. VAN ASSEN, Hoogleeraar.
Verkorte en herziene uitgaaf. . . . *f* 2.40.

GRAANMARKT TE ROTTERDAM, 1 December.

Tarwe: tot vorige prijzen wel te verkoopen, mindere slap, goede en puike *f* 11.50 à *f* 12.25, mindere *f* 9.— à *f* 11.25. Rogge, 20 cts hooger, *f* 7.20 à *f* 8.40. Gerst: Winter 20 cts hooger, *f* 5.75 à *f* 7.10, dito Zomer 10 cts hooger *f* 5.50 à *f* 6.70.

Te Amsterdam was de Tarwe, witte Poolsche en bonte *f* 15.— tot *f* 16.10. Pruissische Rogge *f* 7.50 tot 8.—.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.
MAANDAG 1 December.

		Laagst Koers.	Hoogst Koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à 2½ pCt.	63	63 1/16	63 1/16
Dito Certificaten	3	74 7/8	75	75
Dito dito	4	94 3/16	94 1/8	94 1/8
Amortisatie Syndicaat	3½	89 7/8	—	—
Handelmaatschappij	4½	—	—	—
O. I. Leening	4	93 5/8	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	4½	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	4½	100	—	—
FRANKRIJK, Certif.	3	—	—	—
Dito dito	4½	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	5	102 5/8	103	102 3/4
Dito dito 1828 en 1829	5	101 3/4	—	—
Certif. bij dito 1831 en 1833	5	92 1/2	—	—
Dito 1840	4	82 5/8	—	—
Dito bij STIEGLITZ & C°.	4	82 5/8	—	—
Dito dito Nieuwe	4	—	—	—
Inschrijving in Assign.	6	—	—	—
Certificaten van dito	6	62 1/4	62 5/8	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500 f	152 1/4	—	—
Dito Obligatiën	4	76 7/8	76 1/2	76 1/4
PRUISSEN, Obl. te Londen	à 4½ pCt.	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	1¼	23 1/16	23 1/16	23 1/16
Dito Obligatiën	3	41 1/8	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	3	37	37 1/16	37 1/16
Bewijzen Coupons		5 3/4	[illegible]	—
OOSTENRIJK, W. B bij Goll.	5	—	—	—
Dito	4	63 1/4	—	—
Dito Metall.	5	74 1/16	74 1/4	74 1/4
Dito Nieuwe	5	82 3/4	83	83
Dito 1847	2½	38 1/16	38 1/4	—
BELGIE,	2½	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	2½	[illegible]	—	—
Dito dito	4½	—	—	—
BRAZILIE, 1824 100 £.	5	96 7/8	—	—
PORTUGAL, te Londen	3	44 3/4	44 13/16	44 13/16
SARDINIE,	5	—	—	—
PERU, Geldleening 1853	4½	—	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. nu	4½	33 1/4	—	—
GRENADA, Obligatiën	2½	21 1/4	21 1/16	—
MEXICO, Obligatiën 1851	3	20 7/16	20 1/2	—
N.-AMERIKA, Bankactiën		1 1/4	1 3/16	—

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.